

Viticultura în Bulgaria – statut, perspective și probleme fitosanitare

Автор(и): проф. д-р Борис Наков, Аграрен университет Пловдив; проф. д.с.н. Венелин Ройчев, Аграрен университет, Пловдив

Дата: 25.02.2019 *Брой:* 2/2019

Viticultura, indiferent de vicisitudinile din dezvoltarea agriculturii în Bulgaria, a fost întotdeauna un subsector profitabil al agriculturii. Această importanță de lungă durată se datorează în principal naturii specifice și particularităților producției și prelucrării strugurilor, legate de istorie, religie, tradiții, legislație, locația geografică și condițiile pedoclimatice ale țării și regiunii, precum și de proprietățile dietetice și medicinale ale strugurilor și vinului.

Una dintre problemele majore recurente anuale în viticultură este protecția culturii împotriva bolilor și dăunătorilor. În ultimii 15–20 de ani, situația fitosanitară în agroceanozele de viță de vie s-a complicat. „Bolile

vechi” binecunoscute în practică s-au răspândit continuu și au provocat pierderi de recoltă: mană (*Plasmopara viticola*), făinarea (*Uncinula necator*), putregaiul cenușiu (*Botrytis cinerea*). În ultimii ani, au apărut și noi patogeni extrem de dăunători, care provoacă excozarea (*Phomopsis viticola*) și uscăciunea eutipică (*Eutypa armeniaca*).

Starea de sănătate a plantațiilor de viță de vie, acum și în viitor, necesită implementarea unor măsuri complexe – organizatorice și agrotehnice, cum ar fi:

Alegerea amplasamentului. De obicei, atunci când se selectează parcele pentru noi plantații, nu sunt respectate cerințele biologice și ecologice ale viței de vie în raport cu condițiile de mediu. Noi viile sunt înființate pe locurile vechilor plantații și pe parcele noi fără a se examina starea de sănătate a solului pentru nematode, care sunt vectori ai bolilor virale, și pentru prezența infecției (în special în câmpurile de vie desrădăcinate și în arboretele forestiere) a cancerului bacterian.

În producția de material săditor de viță de vie, rumegușul din specii forestiere, care nu este sterilizat, este folosit pentru stratificare. În ultimii ani, o nouă floră fitopatogenă din clasa **Oomycetes** s-a răspândit în arboretele forestiere – acest grup include și agenții cauzatori ai bolilor de Phytophthora la plante. Pe butașii altoiți de viță de vie care prezintă simptome de uscăciune (putregai umed) /substrat cu simptome specifice pentru acești patogeni, atunci când au fost izolați pe medii de cultură, au fost detectate structuri caracteristice acestui grup de patogeni.

În țara noastră a fost identificată și ciuperca *Rhizoctonia solani*, care se găsește de asemenea în rumegușul infectat și, în timpul stratificării butașilor altoiți de viță de vie, provoacă simptome.

Fitoplasmele au fost, de asemenea, introduse cu materialul săditor, agenți cauzatori ai stolburului, care sunt transmise de cicadine și prin altoire.

În literatură, bacteria ***Xylella fastidiosa*** este menționată ca un patogen deosebit de dăunător la vița de vie. Există riscul introducerii sale în țara noastră cu materialul săditor (conform prof. Malenin, este deja prezentă aici).

Protecția culturii de struguri împotriva bolilor se bazează în principal și supraestimează într-o mare măsură posibilitățile metodei chimice. Până la mijlocul secolului trecut, combaterea se realiza în principal cu fungicide pe bază de cupru și sulf. După 1950, fungicidele sintetice (pe bază de zineb, maneb, captan și cu alte substanțe active) au fost introduse pe scară largă în practică. Acestea au înlocuit produsele pe bază de cupru, care au un

spectru îngust de activitate, un efect rezidual mai scurt, sunt ușor spălate, dar nu sunt toxice pentru plante. S-a dovedit că produsele pe bază de zineb, utilizate pe scară largă, stimulează dezvoltarea făinării, care într-un timp scurt s-a răspândit nu numai în regiunile de la Marea Neagră și Dunăre, ci în întreaga țară.

După 1970, au apărut pe piață și fungicide chimioterapeutice (curative), care au un spectru larg de activitate, dar cu utilizare prelungită și necorespunzătoare, patogenii dezvoltă rapid rezistență la ele.

Abordările alternative de combatere a bolilor nu sunt dezvoltate și aplicate. Elemente importante ale tehnologiei de cultivare a viței de vie nu sunt efectuate sau sunt subestimate. Studiile științifice din țara noastră și din străinătate arată rezultate pozitive atunci când sunt implementate operațiunile verzi. De exemplu, în cazul subțierii coronamentului, îndepărtarea frunzelor din jurul ciorchinei în timpul formării inflorescenței, incidența putregaiului cenușiu și a făinării este mai mică, în intervalul de 5,30% până la 20%, comparativ cu martorii.

Controlul chimic nu este întotdeauna efectuat în conformitate cu caracteristicile biologice ale patogenilor și cu fenofazele critice de dezvoltare a plantei. De exemplu, agentul cauzator al făinării supraviețuiește în mugurii de viță de vie ca miceliu, iar agentul cauzator al excoriozei în primele 1 până la 4 internoduri, ceea ce necesită tratamente încă din fenofaza lăstarilor de 2–4 cm lungime. Un alt exemplu este forma de înflorire a putregaiului cenușiu, care necesită tratament în timpul înfloririi.

Potențialul biologic al viței de vie și reacțiile sale de apărare împotriva patogenilor cresc atunci când sunt implementate măsuri complexe – alegerea amplasamentului, fertilizarea echilibrată, irigarea, structura de soiuri etc. În prezent, alegerea soiului este determinată de realizarea pe piață a producției, fără a ține cont de rezistența sa la flora patogenă.